

POLSKIE TOWARZYSTWO BOTANICZNE

POLISH BOTANICAL SOCIETY

<http://pbsociety.org.pl>

Zarząd Główny

Al. Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa

Warszawa, dnia 28 lipca 2016 r.

Pan

Andrzej Szweda-Lewandowski

Podsekretarz Stanu

Główny Konserwator Przyrody

Ministerstwo Środowiska

ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z pismem Ministra Środowiska z dnia 8 lipca 2016 r. (znak: DP-I.0230.7.2016, dokument opublikowany w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji) przesyłamy uwagi Polskiego Towarzystwa Botanicznego do projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (projekt z dnia 8 lipca 2016 r. zwany w dalszej „Projektem”). Uwagi te zostały przygotowane na podstawie konsultacji, zorganizowanych w formie internetowej ankiety przeprowadzonej wśród członków naszego Stowarzyszenia.

Art. 1 pkt 2 Projektu

Propozycja zmian w art. 8c ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

W przypadku odwołania dyrektora parku narodowego, dano Ministrowi Środowiska możliwość powierzenia na okres 1 roku pełnienia obowiązków dyrektora dowolnemu pracownikowi parku narodowego z funkcją kierowniczą. Może to być osoba nieprzygotowana merytorycznie i nieposiadająca żadnego doświadczenia w kierowaniu parkiem narodowym (np. kierownik administracyjny jakiejś jednostki wewnątrz parku lub kierownik pracowni dydaktycznej).

Zapis powinien wskazywać, że Minister powierza obowiązki odwoływanego dyrektora parku narodowego przede wszystkim jego zastępcy. Dopiero w sytuacji braku obsadzenia stanowiska zastępcy dyrektora (co należy uznać za sytuację wyjątkową, wręcz niekorzystną dla parku narodowego) można wskazać inną osobę, która posiada przygotowanie merytoryczne i pełni funkcję kierowniczą.

Wakat na stanowisku dyrektora parku narodowego również należy uznać za sytuację wyjątkową, przejściową i niekorzystną dla parku. Dlatego powinna ona trwać jak najkrócej. Na jakiej podstawie uznano, że termin 12 miesięcy będzie wystarczający do zakończenia procedury naboru nowego dyrektora parku?

Art. 1 pkt 3 Projektu

Propozycja zmian w art. 8g ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Minister właściwy do spraw środowiska może nie dysponować odpowiednią kadrą do określania szczegółowego sposobu prowadzenia gospodarki finansowej parków narodowych. Sposób prowadzenia gospodarki finansowej powinien być opracowywany przez Resort Finansów, pracujący dla Rady Ministrów.

Art. 1 pkt 5 Projektu

Propozycja zmian w art. 10b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Projekt przewiduje możliwość bezprzetargowego zbycia lub dzierżawy nieruchomości znajdującej się w użytkowaniu wieczystym parku narodowego, na rzecz samorządowej jednostki budżetowej (np. gminy lub województwa). Nieruchomość będąca własnością Skarbu Państwa nie powinna przechodzić we władanie samorządowej jednostki budżetowej z pominięciem przetargu. Byłoby to niezgodne z zasadami właściwego rozporządzania własnością Skarbu Państwa.

Art. 1 pkt 6 Projektu

Propozycja uchylenia ust. 3b z art. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Ustęp 3b z art. 13 powinien pozostać w dotychczasowym brzmieniu.

Art. 1 pkt 7 lit. a Projektu

Propozycja zmian w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

W projekcie odebrano dyrektorowi parku narodowego możliwość wyznaczania i decydowania o udostępnianiu szlaków komunikacyjnych (pieszych, rowerowych, narciarskich i konnych) w zarządzanym przez niego parku. Decyzję w sprawie tych szlaków (wraz z ewentualnym określaniem limitu osób mogących korzystać ze szlaku) będzie podejmować Minister, ustanawiając plan ochrony lub zadania ochronne (por. odpowiednio: art. 19 ust. 5 i art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Przykładowo trasy narciarskie wytyczone w obrębie Tatrzańskiego Parku Narodowego będą udostępniane na podstawie decyzji Ministra właściwego do spraw środowiska, niezależnie od stanowiska w tej sprawie Dyrektora Parku.

Ustęp 1 z art. 15 powinien pozostać w dotychczasowym brzmieniu.

Art. 1 pkt 7 lit. b Projektu

Propozycja zmian w art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Projekt przewiduje wyłączenie zakazów obowiązujących w parku narodowym i rezerwacie wobec wszelkich działań wynikających z wykonywania zadań z zakresu obronności kraju. Sformułowanie „w przypadkach braku zagrożenia bezpieczeństwa państwa” oznacza, że wojsko może wkroczyć na teren parku narodowego lub rezerwatu w każdym przypadku, jeśli wyrazi na to zgodę odpowiednio: Minister właściwy do spraw środowiska lub Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Art. 1 pkt 8 Projektu

Propozycja zmian w art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Uwagi jak do Art. 1 pkt 7 lit. a Projektu.

Art. 1 pkt 9 Projektu

Propozycja zmian w art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Uwagi jak do Art. 1 pkt 7 lit. a Projektu.

Art. 1 pkt 10 Projektu

Propozycja zmian w art. 23a ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Błąd. Proponowane w projekcie brzmienie jest identyczne z dotychczasowym brzmieniem tego ustępu.

Art. 1 pkt 14 Projektu

Propozycja zmian w art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Projekt przewiduje wyłączenie zakazów wynikających z ochrony pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych wobec wszelkich działań wynikających z wykonywania zadań z zakresu obronności kraju. Wojsko będzie mogło wkroczyć do tego typu obiektów w każdym przypadku – wystarczy tylko uzgodnić to z radą gminy (por. art. 44. ust. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Wkroczenie wojska nie będzie wymagało wydania zgody przez radę gminy, a jedynie przeprowadzenia uzgodnień przez wojsko (bez względu na wynik tych uzgodnień).

Zakazy dotyczące ochrony pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych użytków ekologicznych i parków przyrodniczo-krajobrazowych powinny być utrzymane, za wyjątkiem zagrożenia bezpieczeństwa państwa.

Art. 1 pkt 15 Projektu

Propozycja zmian w art. 53 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Regionalny dyrektor ochrony środowiska będzie mógł wprowadzić ochronę gatunkową w skali województwa pod warunkiem, że otrzyma zgodę Ministra. To uzależnienie dodatkowo utrudni wprowadzanie tego typu ochrony. Może to spowodować, że art. 53, obecnie wykorzystywany w niewielkim stopniu, w przyszłości stanie się "martwym przepisem".

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zna specyfikę i potrzeby ochrony przyrody na podlegającym mu obszarze. Zaproponowane w Projekcie ograniczanie kompetencji dyrektora regionalnego w tym względzie nie jest potrzebne.

Art. 1 pkt 22 Projektu

Propozycja wprowadzenia art. 82a, art. 82c oraz art. 82d do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Proponuje się zniesienie ogólnopolskich (obowiązujących w sposób jednolity na terenie całego kraju) przepisów o obowiązku i zasadach uzyskiwania zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów oraz o opłatach za ich usuwanie za zgodą odpowiedniego organu i karach administracyjnych za ich nielegalne usuwanie. W projekcie proponuje się uchylenie art. 83–87 (dotyczących zasad ochrony drzew i krzewów) oraz art. 88–89 (regulujących kary za nieprzestrzeganie tych zasad). Proponuje się, żeby tego rodzaju przepisy były tworzone przez rady gmin. Rady gmin będą miały bardzo dużą swobodę w zakresie ich tworzenia, ponieważ:

- nie będą miały obowiązku ich tworzenia,
- zawarte w projekcie uregulowania dotyczące zasad tworzenia przepisów są bardzo ograniczone.

Uchwalone przez Radę gminy przepisy będą obowiązywać tylko na terenie danej gminy, a Rada gminy będzie mogła je wielokrotnie zmieniać w drodze uchwał. Umożliwienie radzie gminy swobodnego dysponowania drzewami i krzewami rosnącymi na terenie danej gminy może prowadzić do poważnych nadużyć.

Proponowane rozwiązanie (polegające na tworzeniu lokalnych przepisów, uzależniających zasady ochrony drzew i krzewów w zależności od ich lokalizacji) jest niezgodne z zasadą równego traktowania

obywateli, bez względu na miejsce ich zamieszkania. Jeśli rzeczywiście zróżnicowanie uwarunkowań lokalnych tego wymaga, wówczas można wypracować mechanizm opiniowania wniosku o zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów przez radę gminy. Rada gminy będzie mogła uwzględnić te uwarunkowania w swojej opinii. Zasadne jest zatem, żeby przepisy o ochronie drzew i krzewów miały charakter ogólnopolski, z jednoczesnym uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych.

Propozycja wprowadzenia art. 82b do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Projekt przewiduje, że na terenach zamkniętych o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, przepisy dotyczące ochrony drzew i krzewów będą interpretowane w sposób dowolny przez ministra lub kierownika urzędu, który zdecydował o powstaniu tego obszaru.

Art. 1 pkt 23 i 25 Projektu

Propozycja uchylenia art. 83-87 oraz art. 88-89 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Autorzy projektu zaproponowali uchylenie art. 83–87 dotyczących zasad ochrony drzew i krzewów oraz art. 88–89 regulujących kary za nieprzestrzeganie zasad ochrony drzew i krzewów.

Zdaniem Polskiego Towarzystwa Botanicznego należy odstąpić od projektu uchylenia obowiązku uzyskiwania zezwoleń na wycinkę drzew. Zniesienie tego obowiązku będzie skutkowało samowolnym ich karczowaniem na wielką skalę.

Masowa wycinka drzew, pełniących istotną rolę klimatotwórczą na terenach zurbanizowanych, będzie miała negatywny wpływ na zdrowie i warunki życia mieszkańców miast.

Art. 1 pkt 24 Projektu

Propozycja zmian w art. 87a ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Błąd. W art. 1 pkt 24 Projektu zapisano powołanie się na art. 82a ust. 1 pkt 1, podczas gdy w Projekcie w art. 82a nie ma ustępów.

Art. 1 pkt 27 Projektu

Propozycja zmian w art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.)

UWAGI PTB:

Projekt przewiduje zniesienie kadencyjności regionalnych rad ochrony przyrody i wprowadzenie możliwości dowolnego (bez podawania przyczyn) odwoływania i powoływania ich członków przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Kadencyjność członków regionalnych rad ochrony przyrody powinna być utrzymana.

Proponowana w Projekcie zmiana może doprowadzić do przekształcenia regionalnych rad ochrony przyrody w organy fasadowe. W każdej chwili będzie można odwołać osoby prezentujące poglądy inne od oczekiwanych przez lokalne władze lub lobbujące środowiska.

Art. 2 pkt 1 Projektu

Propozycja zmian w art. 400f ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 i 903).

UWAGI PTB:

Dotychczasowy tryb powoływania członków rad nadzorczych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie powinien być zmieniany.

Art. 3 pkt 1 Projektu

Propozycja zmian w art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353)

UWAGI PTB:

Zmiany w zakresie trybu powoływania generalnej i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska są sprzeczne z zasadami transparentności i konkurencyjności obsadzania stanowisk w administracji publicznej. Nieuzasadniona jest rezygnacja w art. 126.1 i 2 z wyłaniania kandydatów na Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i jego zastępców w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru przy jednoczesnym braku doprecyzowania ich wiedzy zawodowej.

W dotychczasowym brzmieniu przepisów wymagane kompetencje są sformułowane ogólnie (ust. 7: „posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska”), jednak ta wiedza i kompetencje są weryfikowane w drodze konkursu - przez zespół specjalistów, gwarantujący wybór kandydata najlepiej przygotowanego merytorycznie (art. 126.6). Konserwator przyrody powinien podejmować decyzje merytoryczne, bazując na faktach i ich naukowej interpretacji – powinien być, zatem dobrze przygotowany do wydawania takich decyzji.

Art. 3 pkt 2 Projektu

Propozycja zmian w art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353).

UWAGI PTB:

Po tych zmianach do objęcia stanowiska Regionalnego Konserwatora Przyrody potrzebne będzie dowolne wykształcenie wyższe, które Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uzna za „dające kwalifikacje do wykonywania zadań określonych w ustawie”.

Ogólne uwagi Polskiego Towarzystwa Botanicznego

1. Wśród adresatów listu Ministra Środowiska w sprawie Projektu nie wymieniono Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego. Tymczasem Projekt ten przewiduje znaczące zmiany w przepisach dotyczących ochrony drzew i krzewów.

2. Mamy obawy, że rady gmin oraz pracownicy urzędów gmin nie są dostatecznie przygotowani do realizacji zadań z zakresu ochrony przyrody, jakie nakłada na nich oceniany projekt. W bliskiej przyszłości będzie to skutkować obniżeniem standardów ochrony przyrody w Polsce.

3. Korespondencję w tej i innych sprawach prosimy kierować na konto e-mail Sekretariatu PTB (secretary@pbsociety.pl) i/lub na adres naszej siedziby: Al. Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa.

Dane kontaktowe Prezesa i pozostałych Członków Prezydium Zarządu Głównego PTB są zamieszczone w witrynie pbsociety.org.pl (<https://pbsociety.org.pl/default/struktura/zarzad-glowny/prezydium>).

Mamy nadzieję, że przesłane przez nas uwagi przyczynią się do zredagowania przepisów nowelizowanych ustaw tak, aby jak najpełniej służyły one ochronie przyrody, pozostając jednocześnie w zgodzie z dobrze rozumianym interesem społecznym. Zachowując zasoby naturalne Polski w jak najlepszej kondycji, ochronimy nasze dziedzictwo narodowe i zdrowie polskiego społeczeństwa.

Z wyrazami szacunku,

Wiceprezes
Polskiego Towarzystwa Botanicznego

prof. dr hab. Czesław Hołdyński